

Lingua e cidadanía

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932

Páx. 21-23

En decembro de 2019 facíase público o informe do Comité de expertos do Consello de Europa encargado de avaliar o cumprimento da Carta europea das linguas rexionais e minorizadas, tratado internacional ratificado en 2001 polo Estado español. Após contrastaren a información facilitada pola Xunta de Galiza e o goberno do Estado con entidades sociais como A Mesa pola Normalización Lingüística sinalaban graves incumprimentos da Carta en relación a diferentes aspectos, nomeadamente en xustiza, saúde, servizos públicos e educación. Ademais, ás recomendacións xenéricas para o Estado espa-

ñol do Comité de ministros, engadíase unha mención explícita ao noso país establecendo como prioridade “eliminar as restricións ao ensino en galego en Galiza”. O mandato do Comité de ministros enténdese mellor lembrando o que sinalaba na avaliación: “asegurar que a oferta dunha educación trilingüe non afecta negativamente á protección e promoción da lingua minorizada”.

Todas estas recomendacións deben ser atendidas polos Estados que ratificaron a Carta. No noso caso a Xunta de Galiza, por ter as competencias, debería ter informado ao Consello

Marcos Maceira Eiras

Presidente da Mesa pola Normalización Lingüística

mmaceira@amesa.gal

de Europa antes do 1 de agosto de 2020 das accións que tomará para garantir que o galego sexa a lingua vehicular e de aprendizaxe do sistema educativo, e estas accións deberán estar introducidas para 2023, polo que de se cumprir coa Carta, o decreto de plurilingüismo xa ten data de caducidade.

Desde a aprobación do Decreto de plurilingüismo hai dez anos, coa oposición do conxunto da comunidade educativa e cunha grande e continuada contestación social, a Xunta de Galiza só se preocupou de in-

crementou a situación de desvantaxe do galego ao dotar no secundario e no bacharelato de maior carga horaria as materias nas que o seu uso está prohibido: Matemáticas, Física e Química e Tecnoloxía. As aulas en galego son menos do 33% onde está introducido o ensino en inglés, e menos do 50% no resto.

Ademais dos estudos feitos fóra da administración autonómica, na evolución das series de datos dos que dispomos vemos como a caída do uso do galego pode variar cando se actúa desde o ensino, mesmo con políticas li-

cando 1 de cada catro menores de 15 anos di saber falar galego pouco ou nada, podemos afirmar que ao final de todas as etapas educativas o galego é igual de coñecido?

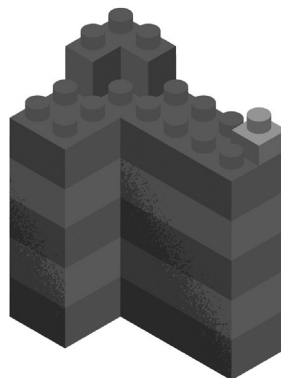
Mais se ben o ensino debe ser un elemento central de calquera proceso de normalización, o sistema educativo non está isolado da realidade na que se inscribe; por isto no contexto xeral no que se ten que se desenvolver o noso idioma, as limitacións ao ensino en galego son máis incomprensíbeis se o que realmente se quer é atender ao

Persoas de 5 a 14 anos que non saben falar galego

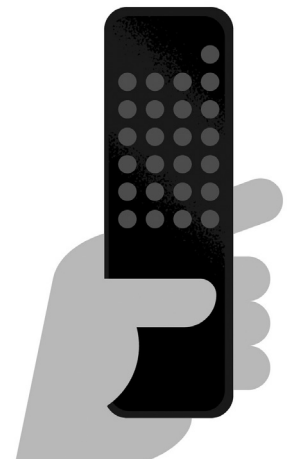
24%

Xoguetes en galego
0,6%
99,4%
Xoguetes en español

Canles de TV en galego
4%
96%
Canles de TV en español

cumprir aqueles aspectos susceptíbeis de poren ao descuberto a súa verdadeira finalidade. Nengunha avaliación de resultados, máis que as feitas pola Mesa pola Normalización Lingüística en 2016 e 2017 nos informes sobre o galego na educación infantil (analizados no número 65 da Revista Galega de Educación) e o informe da RAG *A lingua no CEIP Agro do Muíño*. Por tanto, só se acudirmos fóra da información fornecida pola Xunta, podemos saber que hoxe o galego só ten unha presenza significativa no 8% do ensino infantil nas cidades.

Ao decreto de plurilingüismo engadíuselle a LOMCE, que in-

mitadas. Un dato significativo da enquisa do IGE é o da poboación entre 5 e 14 anos que se declara incapaz de falar galego, quer dicir, que non se considera coa competencia necesaria para se expresar. Unha cifra alarmante que se incrementou en case un 6% desde que existen datos: do 17,94% en 2003 ao 23,90% de 2018. Curiosamente este índice de descoñecemento só baixa en 2008 (16,36%), cando xa está en vigor o decreto de uso do galego no ensino de 2007. Se contarmos desde 2008 a hoxe o aumento do descoñecemento é do 7,54%. Á vista dos datos ofrecidos por un organismo público como o IGE,

mandato legal de promoción do galego (art. 5 do estatuto), progresividade do uso do galego no ensino (art. 13.2 da LNL) e garantir un coñecemento en igualdade co castelán (art.14.3 LNL).

Segundo os datos dos informes publicados polo Observatorio de dereitos lingüísticos da Mesa pola Normalización Lingüística, a presenza do galego nalgún elemento de xogos e xoguetes comercializados en Galiza (información, etiquetaxe...) é do 0,6%. Non é preciso lembrar que sen esa información básica en castelán, as leis e regulamentos de consumo prohiben e penalizan a súa comercialización e

distribución. Noutro sector de importancia crecente para a mocidade como o audiovisual, só o 4,6% da programación infantil e xuvenil ao longo da semana e o 2,7 na fin de semana é en galego, e só dúas canles de televisión emiten no noso idioma (4% do total da grella televisiva). Respecto dos contidos dixitais, o galego é a única lingua que non conta con lexendado para todas as series e filmes que emite unha plataforma da relevancia de Movistar. O custe desta posibilidade para o goberno galego sería dunha media de 60.000€ ao ano, se atendemos

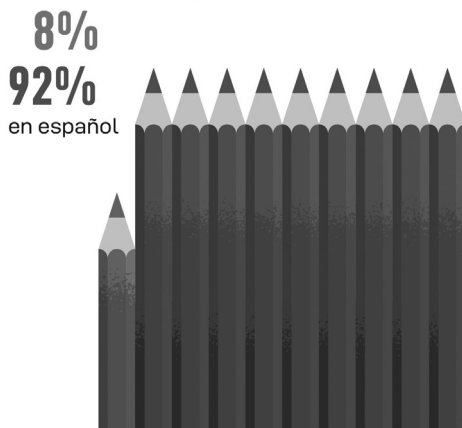
Estes datos, aos que lles poderíamos engadir outros centos, mostran a desigualdade do galego, das persoas que o usan e das que queren instalarse plenamente na nosa lingua. Indican a imposibilidade de termos galego en todo e para todo, que diría Carvalho Calero, a falta de espazos para o uso pleno do galego, e os límites que impiden a presenza, a oferta, a visibilidade, e o escaso ou nulo esforzo dos poderes públicos por mudalo. Para nais, pais e familias, toda esta situación só agrava as dificultades para garantir a transmisión xeracional da lingua.

Accións da Xunta para impulsar o galego nos servizos públicos en 2019

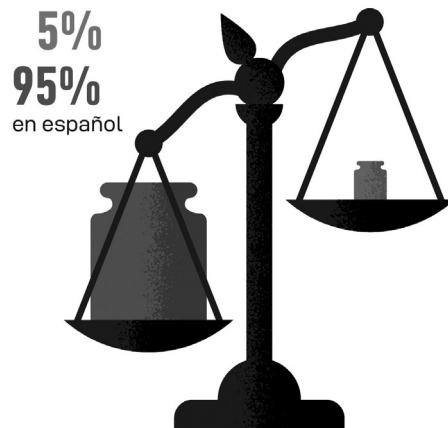
0

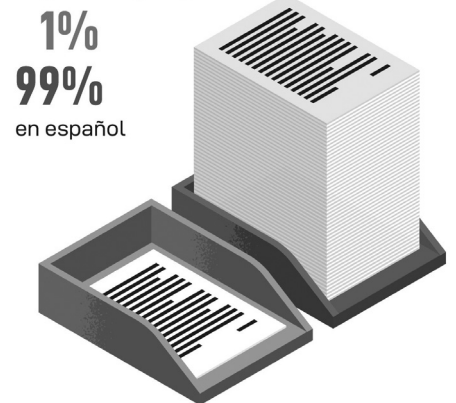
Ensino infantil en galego nas cidades

Sentenzas en galego

Seguros en galego

ao contemplado nos acordos que os gobernos vasco e catalán manteñen con esta operadora. Após a súa emisión pola plataforma dixital, que financiaría a metade do custo total, os dereitos serían da Xunta o que abriría a posibilidade de introducilos noutras plataformas ou mesmo na televisión pública galega. Porén, a redución continuada nos últimos anos de orzamento para a dobraxe de filmes e series pola TVG, non mostra que exista interese ningún en que galegas e galegos, e nomeadamente a mocidade, teña acceso a produtos audiovisuais na nosa lingua.

Este é o cenario que o ensino debe contribuír a transformar, mais, pola contra, reproducéoo. Porén, hai motivos para a esperanza. Cada vez é maior a cidadanía con plena consciencia da relevancia e implicacións que o idioma propio ten para o noso futuro e cohesión como pobo, para o noso desenvolvemento social, económico e cultural e para os avances nunha sociedade democrática. Esta cidadanía consciente que mantén unha práctica reparadora e rehabilitadora do galego é a que impide máis retrocesos, a que procura os pasos adiante, a que consegue que, a pesar de todo, o

Xornais impresos en galego

galego aínda teña espazos de uso. Mais o goberno galego ten obrigas e responsabilidades que a cidadanía non pode asumir en solitario.■